

ВІДГУК

офіційного опонента

доктора економічних наук, професора кафедри
публічного управління, адміністрування і національної безпеки
Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу

Гречаника Богдана Васильовича

на дисертаційну роботу Уманціва Владислава Юрійовича
“ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ ВІДНОВЛЕННЯ
ТРАНСПОРТНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ НА ЗАСАДАХ
ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА”,

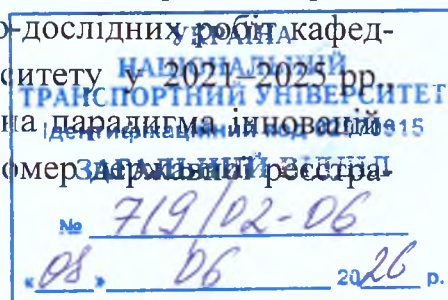
подану на здобуття ступеня доктора філософії
у галузі знань 05 “Соціальні та поведінкові науки”
за спеціальністю 051 “Економіка”

Актуальність теми дисертації

Ефективне функціонування та можливість тривалого і збалансованого розвитку практично будь-якої держави сучасного світу значною мірою забезпечується рівнем розвиненості та зрілості її транспортної інфраструктури (ТІС). Це видається цілком закономірним, оскільки транспортна інфраструктура країни є не лише однією з ключових складових її національної економіки — своєрідним “підґрунтям” її логістичної стійкості, інтеграційних процесів (як внутрішніх, так і зовнішніх) та соціально-економічної стабільності, але й важливою сферою усєї суспільної макросистеми.

Не менш очевидним є і той факт, що в умовах повномасштабної довготривалої агресії проти України вітчизняна ТІС набула всіх ознак “критичної” інфраструктури, адже від її ефективного функціонування сьогодні залежить наша обороноздатність, а отже і можливість протистояти країні-агресору. Водночас, питання обмеженості бюджетних ресурсів, значимих воєнних ризиків, необхідності підвищення рівня резистентності української ТІС, модернізації її логістичних систем та адаптації транспортної політики до європейських стандартів нині постають особливо гостро і потребують невідкладного вирішення.

Саме тому, дисертаційне дослідження Уманціва Владислава Юрійовича на тему “Організаційно-економічний механізм відновлення транспортної інфраструктури на засадах публічно-приватного партнерства” є актуальним, відповідає потребам і викликам сучасних умов та спрямоване на вирішення важливих теоретичних і прикладних завдань у сфері ТІС. Дисертаційна робота виконувалась у межах тематичного плану науково-дослідних робіт кафедри економіки Національного транспортного університету у 2021-2025 рр. зокрема, науково-дослідної роботи за темою “Сучасна парадигма інноваційного розвитку транспортного комплексу України” (номер державної реєстрації 0121U100635).

Оцінка обґрунтованості наукових результатів дисертації, їх достовірності та новизни

Дисертаційне дослідження характеризується належним рівнем теоретичної та методологічної обґрунтованості. Інформаційна база дослідження є репрезентативною (всього 216 джерел, з яких 79 — англійською мовою) та включає наукові праці українських і зарубіжних дослідників у сфері функціонування транспортної інфраструктури та управління нею на засадах публічно-приватного партнерства (ППП), нормативно-правові акти, матеріали офіційної статистики, міжнародні аналітичні документи, матеріали міжнародних організацій та профільних інституцій. Автором використано комплекс загальнонаукових і спеціальних методів дослідження, зокрема:

- методи системного аналізу — в процесі розкриття теоретичних і прикладних аспектів ролі ТІС в економіці та визначенні економічної сутності публічно-приватного партнерства;
- економіко-статистичні методи — для систематизації та опрацювання даних, необхідних для дослідження стратегічно-цільових орієнтирів відновлення та розвитку транспортної інфраструктури України;
- кластерний аналіз — під час дослідження ефективності функціонування транспортної інфраструктури вибірки країн;
- структурно-функціональний підхід — для ідентифікації та подальшого оцінювання світового досвіду реалізації проектів PPP у відновленні транспортної інфраструктури та перспектив його імплементації в інституційний простір України;
- методи групування, класифікації та теоретичного узагальнення — для обґрунтування кластерного підходу до визначення пріоритетних програм повоєнного відновлення вітчизняної транспортної інфраструктури.

Використані методичні інструменти відповідають означеній меті та завданням дослідження, що забезпечує достатній рівень достовірності отриманих результатів. Положення, висновки та рекомендації дисертації логічно пов'язані між собою, характеризуються послідовністю викладу та достатнім рівнем аргументованості.

Означена автором мета дисертаційної роботи — розроблення науково методичного апарату та практичних рекомендацій щодо формування адаптивної системи відновлення транспортної інфраструктури України на засадах публічно-приватного партнерства, інтегрованої в державну політику та систему публічних інвестицій, орієнтованої на розв'язання важливої проблеми забезпечення транспортної доступності, логістичної стійкості та конкурентоспроможності національної економіки в умовах воєнного стану і повоєнного відновлення — логічно розкрита. Для досягнення зазначеної мети автором було розроблено власний оригінальний дизайн дослідження, визначено та успішно вирішено основні завдання, що повністю розкривають гіпотезу наукового дослідження.

Сформульовані у дисертаційній роботі теоретичні положення та практичні рекомендації щодо відновлення транспортної інфраструктури на засадах публічно-приватного партнерства, обґрунтовані їх використанням в освітньому процесі при підготовці здобувачів ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 “Економіка” у Національному транспортному університеті (акт про провадження № 212/01-08 від 13.04.2026 р.), а також у практичній діяльності Стратегічної групи “Софія” (довідка № 14/1 від 11.09.2025 р.), Інституту розвитку національної економіки (довідка № 27/2 від 17.10.2025 р.), Офісу міжнародних проєктів АТ “Укрзалізниця” (довідка від 26.01.2026 р.) і Національного інституту стратегічних досліджень (довідка № 293/132 від 26.02.2026 р.).

Особистий внесок автора у вирішення означеної наукової проблеми підтверджується отриманими основними висновками та ключовими результатами дисертаційного дослідження, які містять у собі елементи наукової новизни та за своїм змістом відповідають сформульованій меті й завданням. Зокрема:

- удосконалено організаційно-економічний механізм відновлення ТІС на засадах публічно-приватного партнерства, в архітектоніку якого окрім діючих організаційного, правового, економічного, фінансового блоків, та блоку управління ризиками інтегровано адаптивний блок, що дозволяє з урахуванням оцінювання ступеня пошкодження інфраструктурних об’єктів в регіональному вимірі визначити пріоритетність їх відновлення;
- удосконалено логіку обґрунтованості стратегічних орієнтирів відновлення транспортної інфраструктури з урахуванням нової ролі ППП, яке розглядається не лише як інвестиційний інструмент, але й як складова державної політики повоєнної модернізації;
- удосконалено систему оцінювання ефективності інвестицій у транспортну інфраструктуру за рахунок поєднання методу Data Envelopment Analysis і регресійного аналізу;
- удосконалено методичний апарат кластерного аналізу регіонів України за рахунок введення нових індикаторів та інтегральних показників, а саме індексів: руйнувань, ризиків, логістики, економічного потенціалу та інституційної спроможності;
- набули подальшого розвитку трактування сутності публічно-приватного партнерства як інституційної платформи взаємодії публічного та приватного секторів, що відображає специфіку інноваційних змін, орієнтованих на досягнення цілей сталого розвитку і використання специфічних для сучасного етапу розвитку технологій і фінансових інструментів;
- набули подальшого розвитку методичні основи оцінювання доцільності реалізації на засадах ППП транспортних інфраструктурних проєктів, які доповнені методикою проведення сценарного аналізу монетизації суспільних вигід, вартісної оцінки ризиків за методологією Флівб’єрга та визначення загального економічного ефекту від зменшення витрат публічного сектору;

- набули подальшого розвитку процес адаптації світових практик публічно-приватного партнерства для відновлення ТІС, що дозволяє здійснювати відбудову за принципом Build Back Better (сталого відновлення) з урахуванням євроінтеграційного вектору України.

Отже, у дисертаційній роботі поставлене наукове завдання виконано повністю, здобувач повною мірою оволодів методологією наукових досліджень.

Оцінка змісту дисертації, її завершеність та дотримання принципів академічної доброчесності

За своїм змістом дисертаційна робота здобувача Уманціва Владислава Юрійовича повністю відповідає Стандарту вищої освіти третього освітньо-наукового рівня (ступінь «доктор філософії») галузі знань 05 “Соціальні та поведінкові науки” спеціальності 051 “Економіка”. Дисертаційна робота є завершеною науковою працею і свідчить про наявність особистого внеску здобувача у науковий напрям «Економіка».

Розглянувши звіт подібності за результатами перевірки дисертаційної роботи на текстові збіги, можна зробити висновок, що дисертаційна робота Уманціва Владислава Юрійовича є результатом самостійних досліджень здобувача і не містить елементів фальсифікації, компіляції, фабрикації, плагіату та запозичень. Таким чином, можна констатувати відсутність порушень принципів академічної доброчесності, а використані ідеї, результати і тексти інших авторів мають належні посилання на відповідне джерело.

Мова та стиль викладення результатів

Дисертаційна робота написана українською мовою з дотриманням наукового стилю та використанням сучасної загальноприйнятої в економічній науці термінології. Викладення матеріалу є чітко структурованим, логічно послідовним й обґрунтованим. Анотація дисертаційної роботи та ключові результати проведеного дослідження відповідають одне одному: анотація повною мірою відображає інформацію основного тексту дисертації. Дисертаційна робота складається з вступу, 3 розділів та 9 підрозділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. При загальному обсязі роботи 274 с., її основний текст складає 194 сторінки. Дисертація містить 49 таблиць, 21 рисунок і 16 додатків. Список використаних джерел охоплює 216 найменувань.

У вступі достатньо вичерпно обґрунтовано актуальність обраної теми, окреслено стан її наукової розробленості, висвітлено зв'язок дисертаційної роботи з науковою тематикою кафедри, визначено мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження, вказано та охарактеризовано основні наукові методи, які використовувалися на усіх етапах виконання дисертації. Також, у вступі викладено основні положення наукової новизни дисертаційного дослідження,

підкреслено їх оригінальність та принципові відмінності від результатів наукових пошуків, які проводилися іншими науковцями-практиками у цій сфері.

У розділі 1 дисертації, присвяченому теоретичним основам публічно-приватного партнерства у відновленні транспортної інфраструктури, розкрито теоретичні аспекти аналізу впливу функціонування ТІС на економіку країн сучасного світу, визначено економічну сутність публічно-приватного партнерства та його роль — як інноваційного механізму відновлення транспортної інфраструктури — у процесах інфраструктурного розвитку.

Другий розділ дисертаційної роботи досліджує проблематику відновлення транспортної інфраструктури України на засадах публічно-приватного партнерства. Зокрема, здобувач на основі результатів проведеного аналізу поточної ситуації у вітчизняній ТІС обґрунтовує необхідність систематизації взаємозв'язку стратегічних цілей відновлення та розвитку транспортної інфраструктури, операційних напрямів їх реалізації та очікуваних результатів.

Для оцінювання ефективності публічних інвестицій у транспортну інфраструктуру автор застосовує власний підхід, який ґрунтується на основі двоетапного аналізу за методом DEA (Data Envelopment Analysis), та використовує при цьому великий масив статистичних даних щодо функціонування ТІС країн світу (вбірка склала 31 країну) впродовж значимого періоду часу (2010–2022 рр.).

Отримані результати такого оцінювання, а також системне вивчення світового досвіду застосування різних моделей публічно-приватного партнерства у відновленні транспортної інфраструктури дозволили достатньо аргументовано окреслити перспективи імплементації ППП в інституційний простір ТІС України.

У третьому розділі дисертації обґрунтовано напрями удосконалення організаційно-економічного механізму відновлення транспортної інфраструктури України на засадах публічно-приватного партнерства з урахуванням сучасних безпекових та економічних викликів. Автором запропоновано методичні підходи до оцінювання ефективності інфраструктурних проектів, здійснено кластеризацію регіонів України за рівнем інфраструктурних втрат, логістичного потенціалу та інституційної спроможності, а також визначено пріоритети відновлення транспортної системи. Окрему увагу приділено формуванню адаптивної моделі управління процесами відбудови, яка передбачає інтеграцію державних, приватних та міжнародних ресурсів для забезпечення стійкого розвитку транспортної інфраструктури.

У висновках систематизовано та узагальнено результати проведеного дослідження та сформульовано основні наукові й практичні положення щодо удосконалення організаційно-економічного механізму відновлення транспортної інфраструктури на засадах публічно-приватного партнерства. Дисертаційна робота оформлена відповідно до вимог наказу МОН України від 12 січня 2017 р. № 40 “Про затвердження вимог до оформлення дисертації”.

Оприлюднення результатів дисертаційної роботи

За темою дисертації опублікована 21 наукова праця (з яких 7 у співавторстві) загальним обсягом 9,15 д. а., із них: – 1 стаття у виданні, що індексується наукометричною базою Web of Science; – 7 статей у наукових фахових виданнях України; – 13 праць апробаційного характеру.

Також результати дисертації були апробовані на 15 науково-практичних та міжнародних конференціях. Таким чином, наукові результати, описані в дисертаційній роботі, повністю висвітлені у наукових публікаціях здобувача.

Недоліки та зауваження до дисертаційної роботи

Загалом позитивно оцінюючи науковий рівень, актуальність і практичну значущість дисертаційної роботи Уманціва Владислава Юрійовича, слід зазначити, що окремі положення і висновки, сформульовані автором за результатами проведеного дослідження, мають дискусійний характер і можуть бути предметом подальшого наукового пошуку.

1. У дисертації значна увага приділяється інституційним аспектам функціонування організаційно-економічного механізму ППП у транспортній інфраструктурі України (с. 44–46, 71–82, 95), що є цілком обґрунтованим. При цьому такий напрям, як інституційна координація між різними суб'єктами управління в означеній сфері досліджена меншою мірою. Зокрема, доцільним було б детальніше означити проблеми взаємодії центральних органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо розроблення та реалізації інфраструктурних проєктів на засадах публічно-приватного партнерства у вітчизняній ТІС.

2. Очевидним вагомим результатом дисертаційного дослідження є вдосконалення методичного апарату кластерного аналізу регіонів України шляхом введення індексів руйнувань, ризиків, логістики, економічного потенціалу та інституційної спроможності (с. 164–184). Такий підхід характеризується високим рівнем наукової новизни та практичної цінності. Разом з тим, питання, які безпосередньо стосуються практичного використання результатів кластеризації у процесі формування державної регіональної політики, або узгодження кластерних моделей з чинними документами просторового та регіонального розвитку залишилися недостатньо висвітленими.

3. У дисертаційній роботі обґрунтовано необхідність формування адаптивного організаційно-економічного механізму відновлення транспортної інфраструктури (с. 187–200), який враховує ризики воєнного часу та ступінь пошкодження об'єктів інфраструктури. Водночас безпекова компонента запропонованого механізму, яка охоплює доволі широке коло питань, пов'язаних зі страхуванням воєнних ризиків у проєктах ППП, потребує більш ґрунтовного розкриття.

4. Незважаючи на високий рівень аналітичного опрацювання означеної проблематики дисертаційного дослідження, окремі його положення, зокрема, оцінювання ефективності окремих моделей публічно-приватного партнерства (с. 53–67), прогнозування результативності впровадження запропонованих управлінських рішень (67, 76-78, 123-129, 150–160) сформульовані здебільшого на концептуальному рівні та потребують додаткової емпіричної конкретизації.

Водночас зазначені вище зауваження не є визначальними, не применшують загальну наукову новизну й практичну значимість результатів, а також не впливають на високу оцінку дисертаційної роботи.

Висновок про дисертаційну роботу

Можна цілком обґрунтовано стверджувати, що дисертаційна робота здобувача ступеня доктора філософії Уманціва Владислава Юрійовича на тему “Організаційно-економічний механізм відновлення транспортної інфраструктури на засадах публічно-приватного партнерства” виконана на високому науковому рівні, не порушує принципів академічної доброчесності та є завершеним науковим дослідженням, сукупність теоретичних та практичних результатів якого розв’язує наукове завдання, що має істотне значення для сучасної економіки. Дисертаційна робота за актуальністю, практичною цінністю та науковою новизною повністю відповідає вимогам чинного законодавства України, що передбачені в п. 6–9 “Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії”, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

Здобувач Уманців Владислав Юрійович заслуговує на присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 05 “Соціальні та поведінкові науки” за спеціальністю 051 “Економіка”.

Офіційний опонент:
професор кафедри публічного
управління, адміністрування
і національної безпеки
Івано-Франківського національного
технічного університету нафти і газу,
доктор економічних наук, доцент

Богдан ГРЕЧАНИК

Підпис(и)	<i>Богдана ГРЕЧАНИКА</i>
Підпис(и)	<i>В. Хомич</i>
Увійшов(ли) до ІСН ПІТ	
	20__ р.